

*Novembris ir valsts svētku svinēšanas laiks. VISC ir sagatavojis plašu informāciju par to, kā izglītības iestādēs svinēt svētkus un kur pedagogi var iegūt jaunas un radošas idejas svētku svinēšanai.*

## ŠODIEN BIĻETENĀ

Kā svinēsim valsts svētkus?

Sadarbības partneru aktualitātes

Idejas un ieteikumi patriotiskās audzināšanas pasākumu īstenošanai

VISC aktualitātes

## KĀ SVINĒSIM VALSTS SVĒTKUS?



Tuvojas valsts svētku svinēšanas laiks. Kā tos veiksmīgi svinēt skolās, veidojot skolēnos patriotisma apziņu, stāsta Interesu izglītības un audzināšanas darba nodaļas vadītāja **Astra Aukšmuksta**.

„Valsts svētku svinēšana un gatavošanās tiem ir viens no veidiem, kā skolā izkopt bērnos un jauniešos patriotismu, valstisko apziņu, emocionālo saikni starp paaudzēm. Radoša un mērķtiecīga gatavošanās svētkiem un ieinteresēta līdzdalība sekmē piederības un vienotības izjūtu un motivē konkrētai un rezultatīvai rīcībai un darbam, jo patriotismu nevar iemācīt, tas var rasties pozitīva pārdzīvojuma un reālas darbības rezultātā. Svarīgi radīt iespējas ikvienam skolēnam iesaistīties svētku procesā atbilstīgi viņa interesēm, spējām un talantiem, lai katrs varētu dot savu pienesumu un izjust gandarījumu un lepnumu par paveikto.

Lai valsts svētki izdotos kā atmiņā paliekošs, emocionāls notikums un stiprinātu skolēnos patriotismu, jāņem vērā vairāki nosacījumi:

- skolēnu iesaistīšanās, viņu viedokļa uzklauššana un pedagoga profesionāls atbalsts svētku programmas veidošanā no ieceres brīža līdz īstenošanai;
  - komandas principa izmantošana un atbildības noteikšana par saplānoto uzdevumu veikšanu (katrai klasei vai klašu grupai var būt kāds pienākums, uzdevums);
  - skolas kolektīva vienota izpratne par veicamajiem uzdevumiem un plānotajiem rezultātiem; saskaņota darbība;
  - pedagogu un skolas vadības personiskais piemērs svētku sagatavošanā un norisēs, kā arī paustais viedoklis neformālās sarunās un ikdienas kontaktos saistībā ar visu, kas notiek svētku gaidās;
  - līdztekus tradicionālajiem pasākumiem skolā kādas jaunas, līdz tam nebijušas aktivitātes īstenošana (piemēram, sadraudzības pasākums ar kaimiņu skolu, debates/diskusijas par valstij nozīmīgām tēmām);
  - svētku vides veidošana no katras klases telpas līdz kopīgajām skolas telpām (svētku noformējums gaitēnos, svinību zālē u.c.), izmantojot skolēnu radošos darbus, svētkiem veltītas izstādes, plakātus, dabas materiālus, ziedus, sveces un valsts simboliku;
  - labo darbu „ieraudzīšana” un pateicības, atzinības izteikšana skolēniem, viņu vecākiem un pedagogiem, kā arī skolas darbiniekiem par veikumu (valsts svētki ir piemērots brīdis lepoties ar skolēnu un skolas kolektīva sasniegumiem);
  - ciemiņu (skolas bijušie absolventi, atbalstītāji, plašāk pazīstami novadnieki un laikabiedri u.c.) aicināšana līdzdalībai svētku norisēs;
  - vietējās sabiedrības (pilsētas/novada) iesaistīšana kādā aktivitātē, svētku programmas popularizēšana.
- Nopietni, savlaicīgi un nepiespiesti gatavojoties svētkiem, svētki raisa pozitīvas emocijas, veicina skolas kolektīva saliedētību, psiholoģiski labvēlīgāku vidi skolā, skolēni ir atvērtāki labajiem darbiem un gatavi arī ikdienā kopīgi risināt problēmas, darbīgākas kļūst skolēnu pašpārvaldes, uzlabojas skolēnu un skolotāju

attiecības, kā arī ir vēl citi ieguvumi. Skolas ikdienas dzīvē iegūst nozīmi un iedzīvojas tādas demokrātiskās vērtības kā līdzdalība, sadarbība, savstarpēja palīdzība, brīvprātīgais darbs, atbildība.

Katrai skolai, protams, ir savas valsts piemiņas dienu un svētku svinēšanas tradīcijas. Atkarībā no skolas atrašanās vietas, skolēnu skaita, iedibinātajām tradīcijām un citiem apstākļiem pati skola izlemj, vai svētku nedēļas pasākumi notiek tikai klasēs, vai skolā tiek organizēts svinīgs sarīkojums, vai varbūt ir iespējams doties uz brīvības cīnītāju, karavīru atdusas un piemiņas vietām, vai tikties ar politiķiem, sabiedrībā godājamiem cilvēkiem, Latvijas armijas karavīriem, vietējās pašvaldības vadītājiem un citiem viesiem. Svētkus iespējams svinēt ne tikai ierastajā skolas vidē, bet arī ārpus tās: doties skolas pagalmā pie ugunsкура, doties ciemos uz kaimiņu skolu, uz muzeju vai citu kultūras iestādi, pie vietējiem uzņēmējiem vai skolas draugiem un atbalstītājiem. Arī svētku svinēšanas formas var būt daudzveidīgas: svētku priekšvakarā organizētie konkursi, viktorīnas un diskusijas par Latvijai nozīmīgām tēmām, sporta sacensības, skolēnu radošo darbu izstādes, svētku koncerti, piemiņas pasākumi, tikšanās, ekskursijas utt. Šo svētku sagatavošanā noteikti var līdzdarboties skolēnu pašpārvalde, nākot ar savām iniciatīvām un skatījumu, kā svētkus padarīt skolēniem emocionāli un saturiski tuvākus.

Nav nepieciešama formāla rosišanās ap svētkiem kā obligāti atzīmējamu pasākumu – dažkārt viens emocionāli spilgts akcents – pateikts vārds, kopīgi nodziedāta dziesma vai klusuma brīdis – paliek ilgi atmiņā un atstāj neizdzēšamu iespaidu uz jauno cilvēku. Meklēsim sevī spēku un gudrību atrast laiku un vajadzīgos vārdus un darbus, lai kopā ar saviem skolēniem piedzīvotu un izdzīvotu svētkus!”

>> Uz sākumu

## IDEJAS UN IETEIKUMI PATRIOTISKĀS AUDZINĀŠANAS PASĀKUMU ĪSTENOŠANAI



Iejas un ieteikumus patriotiskās audzināšanas pasākumu īstenošanai sagatavojusi un apkopojusi VISC Interesu izglītības un audzināšanas darba nodaļas speciāliste **Evija Pelša**.

Valsts svētki (11.novembris – Lāčplēša diena, 18.novembris – Latvijas Republikas proklamēšanas diena, 4.maijs – Latvijas Republikas Neatkarības pasludināšanas diena) ir iekļauti ikvienas izglītības iestādes pasākumu plānā. Šajā laikā Latvijas skolās tiek organizēti daudzi patriotiskās audzināšanas pasākumi gan klases, gan skolas, gan arī novada vai pilsētas mērogā. To organizēšanas un īstenošanas tradīcijas veidojušās un

nostiprinājušās daudzu gadu garumā. Ikvienam vajag izvērtēt, cik emocionāli piepildīti vai arī formāli ir šie pasākumi, kam tie savā dziļākajā būtībā adresēti – skolotājiem, skolēniem vai ikvienam izglītības iestādei piederīgajam cilvēkam –, vai šie pasākumi sasniedz adresātu un patiešām piepilda savu pamatuzdevumu – attīsta patriotisma jūtas un piederības izjūtu savai skolai, dzimtajai vietai, valstij.

Aicinot izvērtēt izglītības iestādes ieguldījumu un pausto attieksmi patriotiskās audzināšanas jomā, VISC piedāvā vairākus veiksmīgas pieredzes piemērus valsts svētku svinēšanā izglītības iestādēs Latvijā. Ceram, ka ikviens atradīs idejas savas skolas tradīciju papildināšanai un pilnveidei vai arī radīs apliecinājumu sava līdzšinējā veikuma vērtībai un unikalitātei.

Tradicionālākās formas valsts svētku svinēšanai izglītības iestādēs ir svinīgās līnijas vai svinīgie pasākumi, pieaicinot goda viesus – sabiedrībā pazīstamus politiķus, deputātus, Nacionālo bruņoto spēku pārstāvjus, zemessargus u.tml. –, svētku koncerti ar interešu izglītības pulciņu un pieaicinātu mākslinieku piedalīšanos, politisko zināšanu konkursi vai erudītu konkursi, viktorīnas „Ko es zinu par Latviju?”, „Mana Latvija”, lāpu gājieni, skolas apkārtnes un svētvietu sakopšanas talkas, tematiskās mācību un klases stundas, sveicīšu iedegšanas skolas logos, pie skolas ieejas, Latvijas brīvības cīņu un cīnītāju piemiņas un atdusas vietās, ziedu nolikšana novadam/pilsētai un valstij nozīmīgās atceres un piemiņas vietās.

Lāčplēša dienai vairāk raksturīgi tādi pasākumi un aktivitātes kā svinīgs pasākums pie kopīga ugunsкура, zemessargu un jaunsargu aktivitātes un paraugdemonstrējumi, svētku maltīte no zemessargu sarūpētās lauku virtuves, nelielu plostu ar svecītēm laišana ūdenī, kopīga tējas vārīšana un baudīšanu, ugunsкура stāsti par piederības izjūtu savai dzimtajai vieta, savai zemei, Vīrišķības diena vai Lāčplēšu sacensības ar sporta

aktivitātēm, stafetēm ar militāriem un veiclības elementiem, kuras daudzās skolās tiek organizētas īpaši zēniem vai arī, piemēram, no skolēniem tie izraudzīts stiprākais zēns un veicklākā meitene.

11.–18.novembris vairākās izglītības iestādēs tiek pasludināts par Pilsonisko nedēļu vai Tēvzemes nedēļu ar veselu pasākumu ciklu, kurā ietvertas aktivitātes klases, skolas un novada/pilsētas mērogā. Līdzās tradicionālajiem pasākumiem atsevišķas izglītības iestādes piedāvā nedēļas laikā klasēs un dažādās interešu grupās, piemēram, skolēnu pašpārvaldē, organizēt diskusijas patriotiskās audzināšanas jomā, apzinot personiskās un valstiskās vērtības, kuras tiek atspoguļotas noslēguma pasākumā „Mēs lepojamies” vai arī diskusijas pa klašu grupām „Kas ir patriotisms? Kā to pierādīt?”, „Mans ieguldījums skolas un Latvijas attīstībā”. Pilsoniskā nedēļa var tikt veltīta valsts iestāžu apzināšanai savā tuvākajā apkārtnē un to darbības iepazīšanai (Zemessargu novada štābs, novada/pilsētas dome, novadpētniecības muzejs, bibliotēka u.c.), tādējādi veidojot priekšstatus par to, kādas jomas tās darbībai un attīstībai nepieciešamas.

Svētku nedēļas laikā vai pat ilgākā laika periodā izglītības iestādē iespējams organizēt dažādas izstādes, vienlaikus rūpējoties par skolas vizuālo noformējumu – skolēnu radošo darbu izstādi (zīmējumi, gleznojumi, lietišķās mākslas darbi), kolāžu konkursu, fotoizstādi un plakātu konkursu. Mūsdienu tehniskajā laikmetā jauniešiem nozīmīga viņu izaugsmes veicināšanai varētu būt grāmatu izstāde „Saules mūžu Latvijai!”, kurā apkopotī skolēnu sarūpētie izdevumi par Latviju, tās vēsturi, tradīcijām, patriotiskā dzeja u.tml.

Domājot par paliekošām vērtībām, radošo ideju tālāku praktisko lietojumu, izglītības iestādes organizē radošo darbu izstādi „Mans skolas karogs”, „Mana pagasta/novada ģerbonis”, skiču konkursu „Mans pieminēklis Latvijai” un kolāžu konkursu „Mūsdienu Latvijas pilsonis”.

Rosinot skolēnus domāt par savu valstisko identitāti un piederību savai dzimtajai vietai, skolas piedāvā iespēju saviem audzēkņiem izpausties literārajā jaunradē – konkursā „Rakstīsim grāmatu par savu novadu paši”, jaunrades literāro darbu konkursā (dzejoļi, esejas, karoga stāsti, miniatūras u.c.).

Klases var apvienoties kādai kopīgai darbībai vai uzdevumam, sveicot savu valsti dzimšanas dienā – cept svētku kliņģerus vai tortes, veidot kopīgu skolas ziedu vītni Latvijai, katra klase vai katrs skolēns var rakstīt savu apsveikumu valstij, pēc tam izveidojot kopīgu apsveikumu sienu.

Valsts svētku nedēļai piemēroti pasākumi ir tematiski atbilstoša satura publiskās runas konkursi, patriotiskās dzejas lasījumi, leģendu, teiku un nostāstu skate „Brīvības un demokrātijas idejas un ideāli mūsu novadā”.

Domājot par ģimenes institūciju šodienas skatījumā, tās stabilitāti un vērtībām, kā arī skolas un ģimenes sadarbības aspektiem Latvijas skolās, vērtīgi un emocionāli pasākumi varētu būt skolēnu zīmējumu konkurss „Mana māja un ģimene valsts svētkos”, viktorīna ģimenēm „Es dzīvoju Latvijā”, vecāku aptauja „Patriotisms”, kuras apkopotie rezultāti tiek izmantoti kā tematika skolēnu izglītojošai nodarbībai vai diskusijai vecākiem „Vecāku loma bērnu patriotiskajā audzināšanā”.

Vairākas Latvijas izglītības iestādes valsts svētkos īstenojušas skolēnu pašpārvaldes vai līdzpārvaldes iniciētās aktivitātes – ideju tirdziņu valsts svētku svinēšanas formu papildināšanai, sienas avīžu konkursu „Lāčplēša diena”, 12.klašu uzvedumu „Veltījums mūsu skolai Latvijas dzimšanas dienā”, goda sardzi pie valsts karoga visas svētku dienas garumā, skolas radio pārraidi, kura veltīta Pilsonības nedēļai, skolas padomes prezidenta, skolēnu pašpārvaldes prezidenta uzrunu valsts svētkos.

Viena no tradīcijām skolās ir Latvijas dzimšanas dienu vai citus valsts svētkus padarīt par īpašiem, godinot labākos skolas skolotājus un tehniskos darbiniekus, sarīkojot pateicības brīdi skolēnu ģimenēm, organizējot 1.klases skolēniem svinīgu skolēnu apliecību izsniegšanu, aicinot uz svinīgu pasākumu skolas absolventus un bijušos skolotājus u.tml. Interesanta un ar daudzveidīgu saturu piepildāma forma valsts svētku atzīmēšanai ir konference – gan skolēnu zinātniskie lasījumi, gan pieaicinātu personu uzstāšanās, gan skolotāju, skolēnu un vecāku veidota plenārsēde ar paneldiskusiju (skolēni, skolotāji, vecāki, novada/pilsētas domes pārstāvji) par nacionālo pašapziņu vai citiem patriotiskās audzināšanas jautājumiem.

Dažkārt tradicionālajiem valsts svētku svinēšanas modeļiem veiksmīgi tiek rasta jauna pieeja – mācību vai klases stunda muzejā „Latvijas valsts un 18.novembris”, akcija „Gaismas ceļš”, kurā sveicīšu izvietošanai novada/pagasta centra vai pilsētas centrālās ielas malās piedalās visu administratīvās teritorijas skolu skolēni, noslēdzot akciju ar svinīgu pasākumu, vairāku skolu draudzības koncerts, izglītības iestāžu sadziedāšanās pie ugunsкура.

Līdztekus vairāk iepazītām un pārmantotām svētku svinēšanas tradīcijām Latvijas skolās ieraugāmi netradicionāli un inovatīvi risinājumi, piemēram, videofilmu vai animācijas filmu par Latviju izveide, konkursi – skates, kur paralēli savu prasmīgu iespējams kaldināt meistardarbnīcās, kā arī apskatīt profesionāļu veidotās filmas, spēle skolēniem dienas vai vairāku dienu garumā „Ceļojums pa Latviju”, kurā ietverta visa

skolas teritorija un ikviens skolai piederīgais cilvēks, jauno gidu konkurss, kura ietvaros sagatavoti ekskursiju maršruti gan pa vietējo apkārtni, gan dažādām vietām Latvijā, gan Latviju kopumā, Lāčplēša dienai veltīts pārgājiens ar dažādiem pārbaudījumiem, teatralizēta ekskursija, „nakts trasīte” ar noslēgumu pie ugunsкура.

Ne vienmēr valsts svētku pasākumiem jānotiek skolas telpās. Svētku dienas piepildījumu var sniegt svinīgās parādes apmeklēšana Daugavas krastmalā Rīgā, mācību ekskursija uz Saeimu, klases var doties uz kādu ar vēsturi saistītu vietu savā novadā/pilsētā, tur izveidojot klases fotoportretu, kuru pēc tam eksponē kopīgā skolas galerijā. Svētku dienās daudzas kultūras iestādes un kolektīvi, kā arī individuālie izpildītājmākslinieki piedāvā dažādus koncertus un pasākumus, kuros ieeja ir bez maksas. Mūsdienu tehnoloģiju pasaulē informācija par šādiem pasākumiem ir pieejama plašsaziņas līdzekļos un īpaši interneta vidē.

Pateicamies Latvijas izglītības iestādēm par sarūpēto bagātīgo pieredzes materiālu un novēlam jums atrast labāko, emocionālāko un savai skolai atbilstošāko modeli patriotiskās audzināšanas pasākumu īstenošanai! Lai jums izdodas jauki svētki!

*Foto: www.jekabpils.lv.*

## **Jaunu tradīciju iedibināšana valsts svētkos**

Pagājušajā gadā izveidotā domubiedru grupa „Trīs darbi” šogad valsts svētkos 18.novembrī aicina iedibināt jaunu tradīciju – kopā ar radiem un draugiem vārīt un ēst zupu, kurai dots jaunvārds – lielzupa, pēc tam no svecēm veidot Lielvārdes jostas fragmentus.

Valsts svētkos ir nepieciešams process, kas rada kopības sajūtu. Arī citām valstīm ir līdzīgi rituāli, taču Latvijā līdz šim tādi nebija iedibināti. Zupas vārīšanas pamatideja – katrs, kurš nāk uz zupas vārīšanu, līdzi ņem kādu sastāvdaļu, iesaistoties tās gatavošanā. Domubiedru grupai „Trīs darbi” ir vēl tālejošāki mērķi – uz valsts simtgadi iedibināt vairākas tradīcijas, kā ikviens iedzīvotājs un visi kopā svin Latvijas jubileju. „Trīs darbi” aicina ikvienu Latvijas iedzīvotāju svētku vakarā iedegt mājokļu logos sveces vai ugunsкуру pagalmā, kalna galā.

Atzīmējot Latvijas dzimšanas dienu, katra Latvijas izglītības iestāde var iesaistīties šo jauno tradīciju ieviešanā un īstenošanā atbilstoši savām iespējām, papildinot piedāvāto ieceri ar citām idejām vai arī iniciējot jaunas tradīcijas. Kāpēc gan tieši jūsu skolas izveidotie rituāli nevarētu kļūt par visas valsts kopīgām svētku svinēšanas tradīcijām? Aicinām būt radošiem un uzdrīkstēties!

*Materiāls sagatavots pēc plašsaziņas līdzekļos iegūtās informācijas.*

## **Pedagogu metodiskā darba pieredze pilsoniskās audzināšanas jomā**

VISC viena no ilggadīgām tradīcijām ir pedagogu metodisko izstrādņu skates organizēšana. Īstenojot šo tradīciju, iestādē ir uzkrājies bagātīgs metodisko materiālu krājums, ar kuru VISC iepazīstina ikvienu interesentu. Ievērojama daļa šo pieredzes materiālu ir izstrādāti tieši pilsoniskās audzināšanas jomā:

1. Skolotāja Gunta Viļumsona darbs „Skolēnu pilsoniskā audzināšana – problēmas izpēte un pieredze Liepājas rajonā” (2005.). Darbā tiek pētīta pilsoniskās sabiedrības un pilsoniskās audzināšanas problemātika un apkopota bijušā Liepājas rajona Skolēnu interešu centra pieredze pilsoniskās audzināšanas koordinēšanā, kā arī autora sešu gadu darba pieredze Debašu un Eiropas klubu veidošanā. Darbam pievienoti pielikumi, kuros aplūkojamas pilsoniskās audzināšanas uzdevumu īstenošanas iestrādes. Pētījums un pieredzes apkopojums domāts interešu izglītības metodiķiem, sociālo zinību skolotājiem, skolēnu un jauniešu klubu veidotājiem un vadītājiem.

2. Skolotājas Leontīnas Zarembas darbs „Izglītojošie pasākumi vēsturē – skolēnu pilsoniskās izaugsmes veicinātāji” (2004.). Darbu veido pieredzes apkopojums bērnu un jauniešu brīvā laika aktivitāšu un izglītojošo pasākumu organizēšanā Mākoņkalna pamatskolā, atspoguļojot pilsoniskās audzināšanas formas un metodes ārpusstundu darbā vēsturē. Autore atspoguļojusi desmit gadus ilgo pieredzi bērnu un jauniešu izglītojošo pasākumu organizēšanu vēsturē, piedāvājot dažādas darba formas: fakultatīvu un pulciņu darbu, projektu darbu, zinātniski pētniecisko darbību, pilsonības un vēstures – ģeogrāfijas nedēļas, ārpusklases pasākumus – konkursus, viktorīnas, tematiskās pēcpusdienas, karnevālus, mutvārdu žurnālus, neklātienas ceļojumus, izstādes, lekcijas, ekskursijas, svinīgās līnijas un mītiņus. Pieredzes apkopojums adresēts vēstures skolotājiem, direktoru vietniekiem audzināšanas darbā un interešu izglītības pulciņu pedagogiem.

3. Skolotāju Oksanas Petaško un Artura Fedotova darbs „Pilsoniskās audzināšanas pasākumu plānošana un īstenošana izglītības iestādē” (2007.).

Darbā piedāvāti skolēnu pilsoniskajai izglītošanai veltīti klases stundu plānu paraugi, dažādas ārpusstundu aktivitātes un skolas pasākumu scenāriji, kuri īstenoti Daugavpils Valsts ģimnāzijā. Galvenā mērķauditorija ir 7.–9.klašu skolēni, taču autori norāda, ka pasākumi var būt attiecināmi arī uz vecāko klašu skolēniem. Metodiskajai izstrādnei pievienots bagātīgs darba lapu un materiālu klāsts. Piedāvāto materiālu autori iesaka izmantot, palīdzot skolēniem apgūt noteiktus ar pilsonisko audzināšanu saistītus terminus un jēdzienus, tos praktiski lietojot situācijās, kā arī rosinot viņus aktīvai līdzdalībai.

4. Skolotājas Daigas Melbergas metodiskā izstrādne „Mans skatījums uz pilsoniskās audzināšanas aktivitātēm skolā” (2007.). Ņemot vērā savu darba pieredzi Rēveļu pamatskolā, autore piedāvā skolotājas un skolas vadītājas skatījumu uz to, kā efektīvi un interesanti var veidot dažādas aktivitātes pilsoniskās audzināšanas jomā izglītības iestādē. Skolēniem un visam skolas kolektīvam tiek piedāvātas aktīvas līdzdarbošanās iespējas dažādu pasākumu organizēšanā, iesaistot kopīgu ideju īstenošanā arī pagasta sabiedrību. Darbā iekļauti praktiski lietojami pielikumi.

5. Skolotāju Inas Antes, Ligitas Priedes un Frīda Sarceviča pieredzes materiāls „Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienas atzīmēšanas tradīcijas Auces vidusskolā” (2007.). Darbā atspoguļota pieredze plānot, organizēt, īstenot un izvērtēt valsts dibināšanas dienai veltītus pasākumus, iesaistot visu skolas kolektīvu. Metodiskās izstrādnes pielikumos apkopoti tematisko nodarbību un klases stundu pašvērtējumi un skolēnu tematiskie darbi, atsevišķā nodaļā aprakstīts svētku koncerta scenārijs.

6. Skolotājas Dainas Strupiņas darbs „Atceries savu zemi” (2007.). Darbs rakstīts krievu valodā ar anotāciju latviešu valodā. Tā mērķauditorija ir sākumskolas 1.–4.klašu skolēnu pedagogi. Metodiskā izstrādne iepazīstina ar dažādiem pilsoniskās audzināšanas pasākumiem Krāslavas Varavīksnes vidusskolā: projektiem, Latviskās kultūras nedēļu skolā, klases stundu izstrādes paraugiem. Darbam pievienots bagātīgs praktiski izmantojams pielikumu klāsts. Darba īpašā vērtība ir cittautību mācību valodas skolu pieredzes apkopojums pilsoniskās un patriotiskās audzināšanas jomā un valstiskās apziņas veidošanā.

7. Skolotāju Anitas Vucinas, Annas Kārkles, Ilzes Vaikules un Silvijas Ludes darba pieredzes apkopojums pasākumu ciklam „Svinēsim valsts svētkus” (2008.). Darbā apkopota pieredze, iesaistoties projektā „Tu esi Latvija”, kas bija veltīts Latvijas Republikas proklamēšanas 90.gadadienai. Metodiskajā izstrādnē apkopoti dažādu patriotiskās audzināšanas pasākumu scenāriji, kuri īstenoti Līvānu 1.vidusskolas Pastariņa sākumskolā – Latvijas dzimšanas dienai veltīti koncerti „Nāk gadalaiki apgleznot Latviju” un „Daugav’s abas malas”, pasākums „Mana valodiņa”, vizuālās mākslas stundas 4.klasei „Latvijas pavasaris, vasara, rudens un ziema manā logā”, spēle „Ko Tu zini par Latviju?”, viktorīna „Mana Latvija” un olimpiāde „Mana Dzimtene – Latvija”.

8. Skolotājas Irēnas Kriviņas darbs „Latvijas valsts svētku un atceres dienu svinēšanas metodes” (2008.). Darbā aplūkotas dažādu enciklopēdiju izmantošanas iespējas Latvijas valsts svētku norises organizēšanā skolā, apkopoti dažādi svētku svinēšanas paņēmieni un metodes, uzdevumi konkursiem par Latviju, kā arī Lāčplēša dienas svinēšanas iespējas skolā un pagastā. Metodiskajā izstrādnē ievietoti trīs Izvaltas pamatskolā notikušo pasākumu scenāriji un izstādes „Barikāžu laiks Latvijā. 1991.gads” materiāli.

9. Skolotājas Bernadetas Geikinas-Tolstovas apkopotais pieredzes materiāls „Pilsoniskās audzināšanas aktivitātes skolā” (2008.). Metodiskajā izstrādnē apkopoti Rēzeknes poļu vidusskolas skolotāju izstrādātie klases stundu un mācību stundu materiāli pilsoniskajā un patriotiskajā audzināšanā. Darbs sastāv no desmit klases pasākumu un stundu aprakstiem 1.–4., 9., 10. un 12.klasei, piemēram, klases stunda 3.klasei „Pilsēta, kurā mēs dzīvojam”, klases stundas 12.klasei „Es – Latvijas pilsonis” un „Integrēta sabiedrība”. Katra scenārija vai stundas konspekta beigās doti pielikumi ar izdales materiāliem.

10. Skolotājas Laimas Baltiņas metodiskais materiāls klašu audzinātājiem un matemātikas skolotājiem „Par Latviju” (2008.). Darbā ietverti deviņi klases stundu un mācību stundu scenāriji par Latviju, piemēram, matemātikas stunda jaunākajām klasēm „Latvijas gadadiena”, klases stunda 6.klasei „Viktorīna par Latviju”, ģeometrijas stunda 9.klasei „Senā Ropažu pils”. Tos var izmantot klases audzinātāji un matemātikas skolotāji, kopā ar skolēniem atzīmējot valsts svētkus, piemēram, Latvijas dzimšanas dienu, Lāčplēša dienu, Barikāžu atceres dienu.

VISC, Strūgu ielā 4, Rīgā, 3.stāva 16.telpā, aplūkojamas šīs un vēl daudzas citas metodiskās izstrādnes, ar kuru pilnu sarakstu var iepazīties VISC mājaslapā sadaļā „Audzināšana – Metodiskais atbalsts”:  
<http://visc.gov.lv/audzinanas/audzdarbs/metmat.shtml>. Papildu sarakstā ietvertajām metodiskajām izstrādnēm norādītajā interneta vietnē elektroniski aplūkojami arī trīs pasākumu scenāriji valsts svētku

svinēšanai. Klātienē iepazīt darbam nepieciešamos metodiskos materiālu var, iepriekš par to sazinoties ar Valsts izglītības satura centra Interesu izglītības un tālākizglītības nodaļas vecāko referenti audzināšanas darba jautājumos Eviju Peļšu (evija.pelsa@visc.gov.lv; tālr. 67350813) vai nodaļas vadītāju Astru Aukšmukstu (astra.auksmuksta@visc.gov.lv; tālr. 67350957).

### ***Cita noderīga informācija!***

2008.gadā, atzīmējot Latvijas valsts 90.gadadienu, pasākumu cikla „Tu esi Latvija” ietvaros tapa rakstu krājums „Svinēsim valsts svētkus!” – metodiskais materiāls, izmantojot skolotāju darba pieredzē gūtās atziņas un ieteikumus. Aicinām ielūkoties savu izglītības iestāžu bibliotēkās, jo viens šī materiāla eksemplārs 2009.gada pavasarī tika dāvināts katrai Latvijas skolai, kā arī piedāvājam iepazīt metodisko līdzekli PDF formātā: [http://visc.gov.lv/audzināsana/audzdarbs/metmat/audz\\_vjic\\_rik56.pdf](http://visc.gov.lv/audzināsana/audzdarbs/metmat/audz_vjic_rik56.pdf).

Apgāda „Zvaigzne ABC” sērijā „Rokasgrāmata skolotājiem” 2009.gadā nāca klajā autoru kolektīva veidots izdevums „Kā veidot tradīcijas”. Praktizējoši pedagogi un audzināšanas darba speciālisti no dažādiem Latvijas novadiem, kuri aktīvi sadarbojas ar Valsts izglītības satura centru, krājumā sniedz praktiskus padomus un ieteikumus, atbildot uz jautājumiem:

- kāpēc svarīgi svinēt valsts svētkus;
- kā veidojušās patriotiskās audzināšanas tradīcijas Latvijā;
- kā svinēt kopā un veidot veiksmīgu paaudžu dialogu;
- kā estētiska skolas vide ietekmē skolēna personību;
- kā veidot skolas tēlu un to popularizēt;
- kāda loma ir klases audzinātājam klases tēla veidošanā.

Savā pieredzē un pārdomās par valsts svētku svinēšanu savā klasē un skolā dalās arī Rīgas 49.vidusskolas absolvente Ieva Kalnača.

### **Valsts nozīmes pasākumi audzināšanas jomā**

2010./2011.mācību gadā Valsts izglītības satura centrs aicina izglītības iestādes iesaistīties valsts nozīmes pasākumos audzināšanas jomā:

- skolēnu patriotiskās audzināšanas projektā „Tik tev Latvijas, cik tavā sirdī iekšā”;
- konkursā skolēniem „Tu nenāc tikai no sevis”;
- skolēnu un studējošās jaunatnes radošo darbu konkursā internetā „Pirms 70 gadiem: cīņas Latvijā un par Latviju (1941–1945)”;
- skolu un studējošās jaunatnes radošo darbu konkursā internetā „Jaunais sporta žurnālists”.

Skolēnu patriotiskās audzināšanas projekts „Tik tev Latvijas, cik tavā sirdī iekšā” uzrunā ikvienu izvērtēt un apzināties piederības izjūtu savai valstij, personīgo atbildību un ieguldījumu savas valsts veidošanā un stiprināšanā. Tas aicina novērtēt iepriekšējo paaudžu veikumu, īpašu uzmanību veltot vienam no nesenās vēstures notikumiem – 1991.gada barikādēm.

Projekts tiek īstenots divos posmos laikā no 2010.gada oktobra līdz 2011.gada janvārim. 1.posmā notiek izglītības iestāžu audzēkņu vizuālās mākslas darbu konkurss. Mākslinieciski veiksmīgākie darbi tiks izmantoti piemiņas atklātņu izgatavošanai 1991.gada barikāžu atcerei. Labāko darbu autori tiks godināti projekta noslēguma pasākumā 2011.gada 20.janvārī Latvijas Kara muzejā, Rīgā. Projekta 2.posms iecerēts kā 1991.gada barikāžu 20.gadadienas pasākumi izglītības iestādēs un novados/pilsētās ar svinīgu noslēguma pasākumu Rīgā, Latvijas Kara muzejā, kurā piedalīties aicināta katra novada/pilsētas delegācija – skolēni, pedagogs un barikāžu dalībnieks. Svinīgā pasākuma laikā muzejā tiek atklāta izstāde – novadu/pilsētu vēstījumu galerija.

Projekta 1.posma darbi un 2.posma novada/pilsētas vēstījuma sagatavošanai izstrādātie uzmetumi, skices, sarūpētie materiāli var kalpot kā krāšņs un interesants vizuālais noformējums izglītības iestādēs valsts svētkos.

Konkurss skolēniem „Tu nenāc tikai no sevis” aicina akcentēt cilvēku savstarpējo attiecību kultūras, etiķetes un skolas vides nozīmīgumu skolas kopējā tēla veidošanā, rosina pilnveidot skolas kultūrvidi, paplašināt priekšstatus par skolas tēla veidojošajiem nosacījumiem un popularizēt labās prakses piemērus pozitīvas skolas vides veidošanā.

Konkursa ietvaros skolēniem/audzēkņiem individuāli, skolēnu/audzēkņu grupām, pašpārvaldēm vai klasēm tiek piedāvātas iespējas izpētīt un atspoguļot CD vai DVD prezentācijā skolas labo pieredzi vai veidot jaunas tradīcijas šādās jomās:

- cilvēku savstarpējo attiecību kultūras, etiķetes, valodas kultūras, apgērba kultūras, tolerances un iecietības veicināšanas pasākumi, aktivitātes un tradīcijas izglītības iestādē;

- skolēnu izpratnes veidošana par saviem pienākumiem, tiesībām un atbildību, sasniegumiem pašattīstībā.

Veidojot skolas tēlu un to popularizējot sabiedrībā, tiek izcelts pozitīvais skolā, skolēnu un pedagogu sadarbībā. Tas veicina skolēnu emocionālās saiknes nostiprināšanos ar konkrēto izglītības iestādi, katra indivīda vērtības un lomas apzināšanos kopīgu mērķu sasniegšanai, sekmē skolēnu patriotisko audzināšanu, pilsonisko aktivitāti un nostiprina ideju par piederību savai dzimtajai vietai. Visbiežāk sabiedrības stereotipos valda priekšstats, ka jēdzieni patriotisms un pilsoniskums ir asociējami ar valsti kopumā. Taču mēs katrs vispirms nākam no ģimenes un pēc tam skolas un ģimenes mijiedarbībā pakāpeniski veidojamies par pilntiesīgiem sabiedrības locekļiem. Tieši šajā lokālajā līmenī – ģimenē un skolā – ir mūsu patriotisma jūtu un pilsoniskās apziņas attīstības pirmsākums.

Skolēnu un studējošās jaunatnes radošo darbu konkurss internetā „Pirms 70 gadiem: cīņas Latvijā un par Latviju (1941–1945)” tiek organizēts, lai aktualizētu skolēnu un studējošās jaunatnes interesi un izpratni par Latviju 20.gadsimtā. Konkursa mērķi ir veicināt jauniešu interesi par vēsturi un politiku Latvijas sabiedrībā un mudināt radoši apgūt iepriekšējo paaudžu pieredzi un sekmēt interneta izmantošanu mācību darbā, tajā skaitā interneta biogrāfiskās rokasgrāmatas „Latvijas ļaudis uz 21.gadsimta sliekšņa” ([www.gramata21.lv](http://www.gramata21.lv)) resursu lietošanu, kā arī izmantot iespēju ar savu darbu papildināt šos resursus.

Skolēnu un studējošās jaunatnes radošo darbu konkurss internetā „Jaunais sporta žurnālists” piedāvā iesaistīties skolēniem un studējošajai jaunatnei brīvprātīgā darbā sporta sasniegumu un aktīva dzīvesveida popularizēšanai. Konkursā aicināti piedalīties 9.–12.klašu skolēni un bakalaura programmu studenti, kas vēlas sagatavot konkursa darbu – Latvijas sportista dzīvesstāstu un/vai argumentētu apcerējumu (referātu) par sporta tēmu.

Piedāvātie temati:

- „Mūsu nacionālais lepnums” (sporta veidi un sportisti);
- „Kāpiens Olimpa kalnā” (Latvija un olimpiskā kustība);
- „Muskuļu spēks un gribasspēks” (sports un personības izaugsme);
- „Sports kā dzīvesveids” (sports un veselība manā novadā);
- „Sports – privāta vai valstiska lieta?” (no sporta skolas līdz veterānu olimpiskajām spēlēm).

Labākie darbi tiks publicēti virtuālajā biogrāfiskajā enciklopēdijā „Latvijas ļaudis uz 21.gadsimta sliekšņa” ([www.gramata21.lv](http://www.gramata21.lv)). Konkursa noslēgumā visi konkursa dalībnieki tiek aicināti piedalīties jaunatnes konferencē „Sportiska tauta – stipra tauta”, kurā notiks arī [www.gramata21.lv](http://www.gramata21.lv) publicēto darbu prezentācija.

Lai popularizētu pedagogu metodisko darbu un labās prakses piemērus interešu izglītībā un audzināšanas darbībā un aktivizētu pedagogu radošo darbību un pieredzes apmaiņu, VISC 2010./2011.mācību gadā organizē Pedagogu metodisko izstrādņu skati.

VISC aicina ikvienu iesaistīties metodisko izstrādņu veidošanā un savas metodiskā darba pieredzes popularizēšanā, lai apmaiņai saņemtu pretī kolēģu unikālo veikumu, tādējādi padarot bagātāku un plašāku savu pedagoģisko darbību.

Šogad metodisko izstrādņu veidotājiem tiek piedāvātas šādas tēmas:

- Skolas izglītības vides un kultūrvēsturisko tradīciju nozīme skolēnu patriotiskajā audzināšanā. Skolas tēla veidojošie aspekti;
- Brīvprātīgā darba loma dzīves prasmju apguvē. Labdarības un brīvprātīgā darba popularizēšana un veicināšana skolā;
- Skolēnu izpratnes veidošana par saviem pienākumiem, tiesībām un atbildību, sasniegumiem pašattīstībā un karjeras izaugsme;
- Audzināšanas darba saturs un formas profesionālās izglītības iestādēs un dienesta viesnīcās;
- Inovatīvās darba formas un metodes interešu izglītības programmu īstenošanā;
- Interešu izglītības attīstības virzieni izglītības iestādē un pašvaldībā.

Iepriekš minēto pasākumu nolikumi atrodami mājaslapā: <http://visc.gov.lv/audzinanas/audzdarbs/metmat.shtml>. Ikvienā no šiem pasākumiem rodamas ierosmes patriotiskās audzināšanas jomā.

>> Uz sākumu

## SADARBĪBAS PARTNERU AKTUALITĀTES

---

### Iespēja Latgales reģiona jauniešiem dibināt savus uzņēmumus

Biznesa izglītības biedrība „Junior Achievement – Latvija” (JAL) aicina ikvienu Latvijas skolēnu izveidot savu skolēnu mācību uzņēmumu (SMU). JAL aicina Latgales reģiona skolēnus un skolotājus apmeklēt seminārus par SMU dibināšanu un darbību, kuri norisināsies šā gada 9.novembrī Daugavpilī un Rēzeknē.

Seminārs Daugavpilī norisināsies 5.Daugavpils Zinātnes festivāla ietvaros, un ikviens interesents, kuram šķiet saistoši izveidot savu SMU, aicināts apmeklēt šo semināru Daugavpils Universitātē plkst.11.00. Seminārā būs iespēja uzzināt visu pamatinformāciju par SMU veidošanu, kā arī gūt idejas no labākajiem Latvijas un Eiropas SMU piemēriem. Atsevišķs seminārs paredzēts arī skolotājiem – SMU konsultantiem par uzņēmējspēju veicināšanu un SMU konsultantu iespējām.

Seminārs Rēzeknē norisināsies Rēzeknes Valsts ģimnāzijā 9.novembrī no plkst.14.30, šajā seminārā būs iespēja gan uzzināt, gan par SMU dibināšanu un darbību, gan arī par Rēzeknes novada uzņēmējdarbības tendencēm un sniegtajām iespējām jaunu uzņēmumu izveidē.

Pieteikšanās semināriem notiks līdz 8.novembrim [www.smu.lv](http://www.smu.lv) sadaļā „Pieteikties pasākumiem”.

>> [Uz sākumu](#)

---

## VISC AKTUALITĀTES

---

[Mūsdienu dejas ekspertu padomes sanāksme](#)

[Uzņemšanas noteikumi Latvijas augstskolās un koledžās](#)

[Labās prakses pieredzes apguves seminārs](#)

[Latviešu valodas 27. valsts olimpiādes dalībniekiem](#)

[Valsts latviešu valodas olimpiādes 7.-8. klašu skolēniem 3. posma 1. kārtas rezultāti](#)

[Centralizēto eksāmenu paraugi svešvalodās](#)

[Par informātikas eksāmenu](#)

["Amatnieku svētki-2011". Noslēguma pasākuma norise](#)

[Turpinās reģistrācija uz semināru pirmsskolas izglītības iestādēm](#)

[Skolēnu zinātniski pētniecisko darbu vērtēšanas kritēriji](#)

[Ieteikumi par mācību priekšmetu standartu saskaņošanu](#)

Citas VISC aktualitātes lasiet VISC interneta vietnē: <http://visc.gov.lv>.

>> [Uz sākumu](#)

---

Jūs saņemat šo biļetenu, jo esat VISC informatīvā biļetena abonents.

You are receiving this because you are an "visc.gov.lv" member who has opted-in to receive bulletins.

Biļetenā ietvertās informācijas pārpublicēšanas gadījumā obligāti jāatsaucas uz informācijas avotu.

Ja jūs vēlaties abonēt mūsu biļetenu – atsūtiet e-pasta vēstuli uz [prese@visc.gov.lv](mailto:prese@visc.gov.lv), 'Subject' lauciņā ierakstot tikai vienu vārdu – Subscribe.

Lai atteiktos no parakstīšanās – atsūtiet e-pasta vēstuli uz [prese@visc.gov.lv](mailto:prese@visc.gov.lv), 'Subject' lauciņā ierakstot tikai vienu vārdu – Unsubscribe.

Biļetenu arhīvs atrodams VISC mājaslapā [www.visc.gov.lv](http://www.visc.gov.lv).

Ieteikumus VISC elektroniskā biļetena pilnveidei, lūdzu, sūtiet uz [prese@visc.gov.lv](mailto:prese@visc.gov.lv).